

Magyarország Alkotmánybírósága részére

Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportja útján

2020-01-03

1590 Budapest, Pf. 225/4.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [redacted] az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. § alapján a Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.1123/2019/2. számú végzésével kapcsolatosan az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő.

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a 2019. október 25-én kelt, 2019. november 7. napján átvett és aznap véglegessé vált, Budapest Környéki Törvényszék 5.Bpkf.1123/2019/2. számú döntésének alaptörvény-ellenességét és azt az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg.

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

1.1.) Tényállás ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Fogvatartottként 2016. május 27-től 2018. október 24. napjáig fővárosi, majd ezt követően 2018. november 26-ig váci büntetés-végrehajtási (BV) intézetben tartózkodtam, mely tartózkodás során írásbeli panasszal éltem az elhelyezés körülményei miatt. A panaszom nevelőtisztnek benyújtása alkalmával több fogvatartottal voltam egy zárkában. A szabadulásomat követően törvényes határidőn belül a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL, törvény (Bv.tv.) szerinti kártalanítás iránti kérelmet nyújtottam be a Váci Fegyház és Börtön felé. A két érintett BV intézet elismerte, hogy a fogvatartásom körülményei ellentétesek voltak a vonatkozó jogszabályokkal, magyarán több ismérv alapján is megvalósult az embertelen fogvatartás a részükről. A kérelmem elutasításra került Budapest Környéki Törvényszék Büntetés-végrehajtási Csoportjának 12.Bv.1114/2019/5. számú döntésével azon indokolással, hogy a BV nyilvántartásba nem került bejegyzésre fogvatartotti panaszom. Az elsőfokú döntéssel szemben fellebbezéssel éltem, melyben több bizonyítási indítványt terjesztettem elő, kifejezetten kérelmezve a bizonyítási eljárás lefolytatását, mert egyéb okirati bizonyíték nem állhatott rendelkezésemre volt fogvatartottként. Fellebbezésemet a másodfokú bíróság 5.Bpkf.1123/2019. számú végzésével utasította el bizonyítás és ezáltal tárgyalás megtartása nélkül, mellyel szemben további jogorvoslatnak nincs helye a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 615. § (1) bekezdése szerint.

E kártalanítási ügy kapcsán egyéb bírósági eljárást nem kezdeményeztem.

1.2.) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

9

BUDAPEST KÖRNYÉKI TÖRVÉNYSZÉK
Büntetés Végrehajtási Csoport

Érk. módja: személyesen / postán /
gyűjtőládában / e-mailen / faxon

Példány: _____ Melléklet: _____
Ügyszám: 12. Bv. 1114/2019

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: IV/00172-0/2020

Érkezett: 2020 JAN 28.
2019. október 25-én kelt, 2019.

Példány: _____ Készítőiroda: _____
Melléklet: 6 db. *cl*

A sérelmezett döntést 2019. november 7. napján postai kézbesítés útján vettem át, melyre figyelemmel az alkotmányjogi panasz benyújtási határideje 2020. január 6. napja.

1.3.) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Álláspontom szerint a sérelmezett másodfokú végzés sérti az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdésében foglalt kínzás, embertelen bánásmód tilalmát, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, ezen belül is a fegyverek egyenlőségének elvét.

A végleges döntés szerint elestem a Bv. tv. 10/A. § szerinti, az embertelen fogvatartás körülményei miatti kártalanítástól.

1.4.) Abtv. 29. § szerinti indokolás

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság **tisztességes és nyilvános tárgyaláson**, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A bíróságnak, -mint közhatalmat gyakorló szervnek-, az eljárását a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés szerint, törvényes keretek között szükséges lefolytatnia a vonatkozó eljárási rend szerint. (56/1991. /XI.8./ AB hat.) Az ennek ellentétes gyakorlat a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelményébe ütközik.

A bv. bíró eljárására a büntetőeljárás szabályai irányadók, mely okból a sérelmezett végzés alaptörvény-ellenessége alátámasztása során szükséges a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény vonatkozó rendelkezéseinek hivatkozása.

1.4.1.) Jelen pontban bemutatni kívánom, hogy az 5.Bpkf.1123/2019/2. számú végzés mely módon sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljárást, és az mely indokok alapján befolyásolta érdemben a bírói döntést.

A történeti tényállás lényege, hogy a fővárosi bv. intézetben töltött időszak alatt írásos panasszal éltem az intézet vezetője felé az elhelyezési körülmények miatt, melynek indokait részletesen ismertettem beadványomban. A beadványomat a rabtársaim jelenlétében a szolgálatot teljesítő bv. tiszt részére adtam oda, mint minden más kérelmet, egyéb okiratot. Egyetlen beadványom bv. tisztnek történt átadásáról sem kaptam - sem én sem más fogvatartott - átvételi elismervényt.

Szabadulásomat követően törvényes határidőn belül benyújtottam a kártalanítás iránti igényemet a megfelelő formanyomtatványon, a megfelelő szervnek. Az elsőfokon eljáró bv. csoport kérelmemet annak okán utasította el, hogy nem találta nyomát a Bv.tv. 144/B. § szerinti panaszomnak a bv. intézet belső rendszereiben. Fellebbezésemben megjelöltem azon rabtársaimat, akik jelen voltak a hivatkozott panasz BV tisztnek történő átadásakor és kértem a törvényszéktől ezen személyek tanúvallomásainak beszerzését, tehát bizonyítási eljárás lefolytatását, tárgyalást indítványoztam. A másodfokon eljáró törvényszék bizonyítási

indítványaimat – így fellebbezésemet - elutasította, azon „objektív tény” alapján, mely szerint az adatok alapján *nem valószínűsíthető hogy élttem volna a panaszjogommal.*

Álláspontom szerint a sérelmezett végleges döntés sérti a tisztességes bírósági eljárás részét képező fegyverek egyenlőségének alkotmányos alapelvét, így az ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal és e döntés egyúttal legitimálja a jogkövetkezmény nélküli - az Alaptörvény III. cikk (1) bekezdése szerinti - embertelen bánásmódot.

A Be. 163. § (2) bekezdése alapján a bíróság a döntését valóság-hű tényállásra alapozza. A Be. 164. § (2) bekezdése szerint a bíróság a tényállás tisztázása során bizonyítékot indítvány alapján szerez be.

Az Alaptörvény hivatkozott cikke szerinti tisztességes eljárás részjogosítványa a fegyverek egyenlőségének elve. Esetünkben ezen elv érvényesülése szempontjából a sérelmezett bírói döntés két oldalán a fogvatartott és azzal szemben az állam képviselőjében a bv. intézet fenntartója áll, melynek javára akként döntötte el a kártalanítási ügyet a bíróság, hogy bizonyításra esélyt sem adott az eljárásjogilag különösen hátrányos helyzetben lévő fogvatartott részére, tehát a bíróság nem tett eleget a fegyverek egyenlőségének követelményének.

A bv. intézeten belül –különösen a belülről kifelé irányuló- beadványoknak, kérelmeknek nincs olyan visszaellenőrizhető, zárt nyilvántartása, mely alapján a fogvatartott megismerhetné az általa átadott dokumentum aktuális állapotát. Nincs a bv. intézeten belül olyan átadás-átvételi rendszer, mely garantálná azt, hogy a fogvatartotti beadványok, dokumentumok átadásra kerültek a nevelőtiszt illetve a címzett részére. Ezen körülményt, mint a bv. intézet egyik alapjellemezőjét, - mint sok egyéb más jellegű jogszabálysértő állapotot - a fogvatartott kénytelen tudomásul venni, mert nincs semmilyen valós, és hatékony eszköze vele szemben. A fogvatartotti jogok törvényben rögzített léte és ugyanazon jogok bv. intézeten belüli gyakorolhatósága között óriási a szakadék, melyet külön nem ismertetek, álláspontom szerint azok köztudomásúak, ennek tényét támasztja alá a Bv.tv. 10/A. § szakaszának beiktatása is.

A fogvatartotti dokumentumok továbbítása körében fennálló bizonyítási érdek esetleges későbbi felmerülésekor a fogvatartott abszolút hátrányt szenved a fogvatartói intézettel, intézeti fenntartóval szemben, ugyanis maga az állam nem teszi lehetővé, hogy a kérelmek, beadványok benyújtása dokumentálhatóvá váljon intézeten belül.

Megállapítható, hogy a Bv.tv. 144/B. § szerinti panaszom benyújtása körében, mint bizonyítandó tény körében, volt fogvatartottként abszolút eljárásjogi hátrányból volt szükséges bizonyítanom, ezen tényt kizárólag tanúk útján volt lehetséges igazolni.

Mind Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) mind pedig az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a fegyverek egyenlőségének alapelve nem csupán szűk körben a büntetőeljárást érintően, hanem általánosságban, jogágtól függetlenül létezik a bírósági eljárások során.

(EJEB: Avotiņš v. Latvia, no. 17502/07., EJEB: Dombó Beheer B.V. v. the Netherlands, no. 14448/88, 15/2002. (III. 29.) és 21/2014. (VII. 15.) AB határozatok)

Ezen megközelítés szerinti alapelv minden fél számára biztosítja bírósági eljárásban, hogy az ellenfeléhez viszonyítva, saját érveit megfelelően előadhassa.

Az Európai Unió Bírósága (EUB) a , C-205/15. sz. és C-169/14. sz. ügyekben levezette az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke alapján a hivatkozott alapelv kiterjesztő értelmezését az alábbiak szerint.

„A fegyveregyenlőség elve velejárója magának a tisztességes eljárás fogalmának, és magával vonja, hogy kötelező ésszerű lehetőséget biztosítani valamennyi félnek arra, hogy olyan körülmények között ismertesse álláspontját, amelyek alapján nem kerül teljesen előnytelen helyzetbe ellenfelével szemben, és az egyenlőtlen által okozott kárt főszabály szerint annak kell bizonyítania, akit ilyen kár ért.”

Ezzel parallel fejtette ki ezen alapelv tartalmát az EJEB a 17358/90. számú döntésében az alábbiak szerint.

„A fegyverek egyenlőségének elve – úgyis, mint a méltányos eljárás szélesebb fogalmának egyik eleme – szerint minden fél ésszerű lehetőséget kell, hogy kapjon arra, hogy ügyét olyan feltételek között adja elő, amelyek nem helyezik őt ellenfelével szemben hátrányos helyzetbe.”

Szintén az EJEB határozta meg ezen alapelv bizonyítás körét érintő tartalmát a 58580/00. számú döntésében, mely alapján, ha a bizonyítási teher és a bizonyítékok előterjesztésére vonatkozó lehetőségek korlátozottsága a gyengébb fél oldalán összekapcsolódik, az megalapozhatja a tisztességes eljáráshoz való jog aránytalan korlátozását.

Megállapítható, hogy ezen bírói eljárás során a fegyverek egyenlőségének elve alkalmazandó volt, és fogvatartottként egyedüli, kizárólagos bizonyítékként a tanúvallomásokkal tudtam volna igazolni azon tényt, hogy a Bv.tv. 144/B. § szerinti panaszom benyújtásra került. Ezen egyetlen „fegyver” használatától is elzárt a bíróság akként, hogy bizonyítási indítványaimat érdemi indok nélkül elutasította. Nem minősül érdemi indoknak azon jogi indokolás, hogy az adatok alapján „nem valószínűsíthető” hogy benyújtottam volna a panaszt, illetve „hitelt érdemlően cáfolja az állításaimat a Bv.tv. 10/A. § (6) bekezdése”. Amint jelen pont bevezetőjében utaltam rá, a tisztességes eljárás velejárója, hogy a bíróság a Be. 163. § (2) bekezdése alapján döntését valós tényállásra alapozza. Nem lehet megalapozott a tényállás anélkül, hogy az ellenérdekű félnek –nekem– még esélyt sem adott a bíróság az elsőfokú bíróság által megállapítottakkal szembeni ellenbizonyításra, indítványaimat mellőzte annak tudatában, hogy egyéb eszköz nem áll rendelkezésemre állításaim alátámasztásához. Ezen mulasztásokat követően rögzítette a másodfokú bíróság a sérelmezett döntés konklúziójaként, hogy „a fogvatartott köteles lett volna a Bv.tv. 144/B. § szerinti panasz előterjesztésére”, holott a panasz előterjesztésének megtörténte vonatkozó bizonyítási indítványokat saját maga utasította el.

E bírósági eljárásban a bizonyítás elrendelésén kívül nem volt olyan perjogi eszköz, mely ellensúlyozta volna a bizonyításbeli egyenlőtlenséget a bv. intézettel szemben. A bv. intézetek alapvető érdeke, hogy minél kevesebb adminisztratív teher háruljon a munkaerőhiánnyal érintett bv. személyi állományra és miután nincs belső, fogvatartott által is visszaellenőrizhető, zárt iratkezelési rendszer, számtalan, fogvatartott terhére és általa objektív okok miatt bizonyíthatatlan, következmények nélküli iratkezelési szabálytalanság történik a bv. intézetekben napi szinten. A másodfokú bíróság ennek ellenére minden egyéb bizonyítás nélkül állapította meg, hogy a fellebbező *quasi* hazudik, bírói szintre emelve azon bv. intézet által a fogvatartottak felé napi szinten közvetített megállapítást, hogy fogvatartott személy csak erkölcstelen és jellemtelen ember lehet, anélkül, hogy az érintettnek lehetősége lenne ezzel szembeni ellenbizonyításra. Itt csupán utalnék az Alaptörvény II. cikke szerinti emberi méltóság sérthetlenségére, jelen panaszomat nem ezen jog megsértésére alapozom, ellenben közvetett módon a végleges bírói döntésben megjelenik ezen jog sérelme is.

Határozott álláspontom, hogy a hivatkozott alapelv nem lehet formális a bírósági eljárások során, és a sérelmezett döntés pedig még csak formálisan sem tette lehetővé ezen alapelv érvényesülését, a bizonyítást - így a tisztességes eljárás másik részjogosítványát a közvetlenséget biztosító tárgyalást- elzárva előlem. Mindennek eredményeként elestem az embertelen fogvatartás miatti, állam által biztosítandó kártalanítási összegtől.

Az EJEB korábban hivatkozott döntése - 17358/90. számú ügy - szerint bármilyen hátrány az egyik fél pozíciójában már sérelmet alapoz meg a fegyverek egyenlősége tekintetében. Figyelemmel arra, hogy a bizonyításban gyengébb fél részére a bizonyítást lehetővé tévő indítványok teljes egészében mellőzésre kerültek, és a kérelmezői bizonyítás eltérő döntést eredményezett volna, álláspontom szerint maradéktalanul megvalósult a másodfokú bíróság részéről a tisztességes bírósági eljárás megsértése. Jelen pontban rámutatok, hogy a sérelmezett döntés még a hivatkozott törvények megnevezését, számát sem írta ki, nem tájékoztatta a döntés címzettjét az alkalmazott jogszabályokról, csak annak rövid megjelölésével.

A megsemmisíteni kért bírói döntés önkényes, terhemre értékelt olyan körülményt, melynek bizonyításától saját maga zárt el, így megvalósult a bíróság részéről a tisztességtelen eljárás.

1.5.) Kérem, hogy személyes adataim közzétételét a döntéséből mellőzni szíveskedjen a Tisztelt Alkotmánybíróság.

2. Összegzés

Kérelmezői álláspont szerint jelen panasz tartalmazza az Ab.tv. 9. alfejezete szerint szükséges tartalmi-formai kellékeket, így kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy panaszomat befogadni szíveskedjen és a kérelemmel egyezően a sérelmezett döntést megsemmisíteni szíveskedjen.

Kelt: 2019. december 30.

